

Kopírování a skenování knihovních fondů

Pořizování kopie z jakéhokoliv dokumentu představuje **rizikový zásah**. Stav originálu se může výrazně zhoršit mechanickým **namáháním** během kopírování a především světlem, zejména **ultrafialovým zářením**. Účinek světla má kumulativní charakter. Nejhuře bývají postiženy novější publikace s moderní lepenou vazbou, starší svazky tištěné na tzv. dřevitém papíře, který v průběhu let zkřehl a láme se, vázané ročníky periodik ve formátu **přesahujícím A4**, příliš objemné svazky, historické a vzácné dokumenty – ale i poměrně zachovalá a kvalitně vázaná kniha utrpí, pokud je kopírována celá. Dochází k vypadávání listů, jejich pokrčení a potrhání, k uvolnění knižního bloku z desek a k urychlení celkového stárnutí dokumentu. Často se jedná o nenapravitelné destrukce, protože z důvodu pokročilé degradace papíru není možné provést převazbu. Kopie z **historických dokumentů** a publikací určených k trvalému uchování by měly být zhotovovány na speciálních k tomu uzpůsobených přístrojích.

Nároky na šetrné kopírování splňují **knižní (planetární) skenery** propojené s digitální kopírkou nebo tiskárnou. Obrazové soubory z těchto přístrojů je možné poskytovat také prostřednictvím služeb **elektronického dodávání dokumentů**.

Kvalitní kopie pro čtenáře používané **pro publikování** (reprodukce), je třeba zhotovovat fotografickou cestou přes negativy 6 x 9 cm a větší, kvalitním digitálním fotoaparátem nebo skenerem, barevné reprodukce také prostřednictvím diapozitivu podle požadavků vydavatele nebo tiskárny.

U všech typů zařízení (kopírovací přístroje, skenery fotoaparáty atd.) je třeba vždy zvažovat riziko možného poškození a přesvědčit se o konstrukci přístroje a používaném osvětlení. Výhodnější z hlediska snížení rizika možného mechanického poškození jsou přístroje vybavené stolem pro vyrovnání **rozdílu vazby** a speciální “kolíbkou” umožňující kopírování knihy rozevřené na 90° až 120°. Z hlediska světelné zátěže je třeba volit přístroje, které neobsahují **ultrafialové záření** a u kterých je doba **osvitu** co nejkratší a které nezpůsobí zvýšení teploty během kopírování.

Vzácné historické knihy, publikace určené k trvalému uchování a ohrožené degradací papíru by měly být **reformátovány** a ke zhotovení kopií pro uživatele používán mikrofilm nebo digitální záznam.